

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

**ЗВІТ**

**про підведення підсумків наукової та**

**науково-технічної діяльності**

**за 2023 рік**

**В.о. завідувача кафедри  
господарського права  
юридичного факультету  
ДВНЗ «УжНУ»**



**Вадим РОШКАНЮК**

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри  
08 листопада 2023 р.,  
протокол № 4

1. **Кафедральна тема:** Модернізація та удосконалення правового регулювання господарської діяльності як передумова сталого розвитку регіону  
**Номер державної реєстрації НДР:** 0119U100734  
**Науковий керівник:** Рошканюк Вадим Михайлович, завідувач кафедри господарського права, кандидат юридичних наук, доцент.
2. **Наукові результати** отримані при виконанні теми (до 20 рядків ).  
Наближення української системи публічної влади і управління до європейських принципів врядування означає здійснення якісних і кількісних змін в організації регіонального управління. На підставі аналізу досліджень, присвячених цій проблематиці, було виділено такі моделі: регіональної корпорації, планових контрактів, спільної участі у вирішенні задач.  
Таким чином, проаналізувавши досвід зарубіжних країн щодо реалізації державної регіональної політики, слід зазначити про необхідність створення в Україні гнучкої та стійкої системи врегулювання локальних та загальних інтересів шляхом: реформи адміністративно-територіального поділу держави; визначення ієрархії, статусу регіонів за нормами європейського міжнародного права; формування ієрархії органів регіонального самоврядування з урахуванням регіональної специфіки (як використання головних принципів таких документів, як Європейської Хартії Місцевого Самоврядування, Хартії Конгресу місцевих і регіональних влад Європи); вироблення власне механізму дії інститутів на місцевому та регіональному рівнях, вироблення механізмів їх контролю.  
Сьогодні вкрай необхідно сформулювати стійку модель системи регіонального управління, яка б могла забезпечити ефективне функціонування його органів та структур, якісне надання управлінських послуг населенню і слугувала дійсному сталому регіональному та місцевому розвитку країни.
3. **Чисельність науково-педагогічних працівників кафедри всього:** 20  
з них: докторів наук - 3;  
кандидатів наук - 12;  
без ступеня - 5.
4. **Перелік захищених дисертацій (автор, назва дисертації) у звітному році, усього – 2**  
з них: кандидатських дисертацій – 2  
– захищених у спеціалізованих вчених радах УжНУ – 2
  - Сисоєнко Ірина Володимирівна. Правове регулювання медичного та оздоровчого туризму в Україні. Спеціальність 081 «Право». Захист відбувся 21 серпня 2023 року. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/58877> (науковий керівник - к.ю.н., доц. Рошканюк В.М.);
  - Андрела Анна-Марія Володимирівна. Конституційно-правовий статус біженців та шукачів притулку: сучасні підходи. Спеціальність 081 «Право». Захист відбувся 27 листопада 2023 року. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64454> (науковий керівник - к.ю.н., доц. Манзюк В.В.);  
– захищених у спеціалізованих вчених радах за межами УжНУ – 0  
– докторських дисертацій - 0  
– захищених у спеціалізованих вчених радах УжНУ – 0  
– захищених у спеціалізованих вчених радах за межами УжНУ - 0
5. **Конференції, семінари, виставки**  
**Взято участь у наукових заходах (семінарах, конференціях, симпозіумах), усього - 9, з них:**  
всєукраїнських - 1:
  - II-й Всеукраїнський конкурс наукових робіт здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни та повоєнного відновлення» з нагоди 25-річчя заснування інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;  
міжнародних – 8:

- Закарпатські правові читання: XV Міжнародної науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р., м. Ужгород).
- Modern trends in the development of science and technology: proceedings of the International Conference (Johannesburg (South Africa), 3-4 April 2023).
- Science, theory and ways to improve methods: abstracts of XVII International Scientific and Practical Conference (London (Great Britain), May 1-4, 2023).
- Unusual methods of development of science and thoughts: abstracts of XXVIII International Scientific and Practical Conference. (Madrid (Spain), July 7-19, 2023).
- AEBR Annual Events 2023 in Košice (Slovakia) & Ukraine
- Міжнародна правова школа «Правові механізми притягнення Україною, світовою спільнотою до відповідальності воєнних злочинців та колаборантів за наслідками російсько-української війни: історія, теорія, практика» (27 жовтня 2023 року, м. Ужгород).
- Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток України в умовах мілітарного впливу: соціально-правові, економічні та екологічні аспекти». (Київ, 28 березня 2023 р.)
- Міжнародна науково-практична конференція «Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку» (27 жовтня 2023 р.)

**Взято участь у виставках** них: у національних - 0; у міжнародних - 0.

#### **5.1. Кількість тез доповідей на міжнародних конференціях - 8**

1. **Манзюк В. В.**, Заборовський В. В., **Вашкович В. В.** Правове регулювання інноваційної діяльності у сфері адитивних технологій Закарпатські правові читання. Право як інструмент стійкості та розвитку в умовах сучасних цивілізаційних викликів: Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27 квітня 2023 р.). Ч. II. Львів–Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 183-186. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-298-5-12>
2. **Калинюк С.С.** Правові аспекти сучасної системи міжнародної безпеки та її гарантії. Закарпатські правові читання. Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р., м. Ужгород). Ужгородський національний університет. Частина 1. 2023. 325 с. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-298-5-125>
3. Заборовський В.В., Семерак О.С., **Манзюк В.В.** Деякі суперечності (розбіжності) між нормами права і моралі, зокрема, в аспекті здійснення адвокатської діяльності. Modern trends in the development of science and technology: proceedings of the International Conference (Johannesburg (South Africa), 3-4 April 2023). Johannesburg: LIU, 2023. С. 63-68. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53715>
4. Zaborovsky V.V., **Manzyuk V.V.** Regarding the conflict of interests between the lawyer's clients. Science, theory and ways to improve methods: abstracts of XVII International Scientific and Practical Conference (London (Great Britain), May 1-4, 2023). London, 2023. С. 127-129. URL: <https://eu-conf.com/events/science-theory-and-ways-to-improve-methods/>
5. Заборовський В.В., **Манзюк В.В.**, Копча І.І. Деякі питання міжнародного співробітництва та досвід Австрії щодо правового регулювання допінгу в сучасному професійному спорті. Unusual methods of development of science and thoughts: abstracts of XXVIII International Scientific and Practical Conference. (Madrid (Spain), July 7-19, 2023). Madrid: LIU, 2023. С. 76-78. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53719>
6. Греца С.М., **Греца Я.В.** Співвідношення конституційного обов'язку захищати Вітчизну та невід'ємного права особи на життя. Матеріали XV міжнародної науково-практичної конференції «Закарпатські правові читання. Право як інструмент стійкості та розвитку в умовах сучасних цивілізаційних викликів» (27 квітня 2023 р.). Ужгород, 2023. С. 134-138. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-298-5-30>
7. **Токунова А.** Урахування ініціатив стосовно належної обачності бізнесу щодо прав людини та довкілля під час формування національної політики у сфері «зеленої» енергетичної трансформації України. Розвиток України в умовах мілітарного впливу:

соціально-правові, економічні та екологічні аспекти: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28 березня 2023 р.). У 2-х томах. Том 1. / За заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд.: Градобоева Є.С., Ілларіонов О.Ю., Санченко А.Є. Київ: ВАІТЕ, 2023. С. 391-396 (0,36 д.а.). URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/handle/765432198/213>

8. **Токунова А.В., Рошканюк В.М.** Перспективи імплементації Цілей сталого розвитку в Україні: поточний стан та аспект поваги бізнесу до прав людини. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цілі сталого розвитку в аспекті зміцнення національного та міжнародного правопорядку» (27 жовтня 2023 р., м. Харків).

5.2. Кількість тез доповідей на вітчизняних конференціях – 0.

6. **Перелік наукових праць, опублікованих** (прізвища молодих вчених виділити).

6.1 Праці, що вийшли з друку (**вказати бібліографічний опис згідно з державним стандартом та веб-посилання**).

**Монографій:**

виданих в Україні – 3:

- **Yaroslav Lazur**, Yuliia Fetko and Mariya Mendzhul Comparative legal research of cross border cooperation of higher education institutions: monograph /according to the general edition Dr.Sc. Prof. Yaroslav Lazur and Dr.Sc. Prof. Mariya Mendzhul. Uzhhorod Publishing House: LLC RIC-U. 2023. 128 p.
- Заборовський В.В., **Манзюк В.В.** Концепція доступності правосуддя в правозастосовній практиці Європейського суду з прав людини через призму професійної діяльності адвоката. Право - дієвий засіб перемоги України у війні з РФ: аналітика, оцінки, прогнози: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. Бисаги Ю.М., Белова Д.М., Берч В.В., Дешко Л.М., Заборовського В.В. та Продан В.І. Ужгород: Видавничий дім «РІК-У», 2023. С. 54-63. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/49367>
- Право в умовах війни: питання теорії та практики: міжнародна колективна монографія / за заг. ред. Бисаги Ю. М., Белова Д. М., Берч В. В., Скрипнюка О.В., Дешко Л. М., Заборовського В. В. та Продан В. І. (Греца С. М., **Греца Я. В.** Юридичний зміст обов'язку захищати вітчизну в конституціях країн Європейського Союзу та України). Братислава, Ужгород: Інститут професійного розвитку, 2023. 192 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53775>

виданих за кордоном – 0.

в тому числі:

виданих молодими вченими – 0;

**Підручників - 1**

в тому числі:

- Wieser, Bernd (Hrsg.); **Lazur, Yaroslav** (Hrsg.); Karabin, Tetyana (Hrsg.); Bilash, Oleksandr (Hrsg.) (2023). Besonderes Verwaltungsrecht der Ukraine. Verlag Österreich GmbH, Wien; Berliner Wissenschafts-Verlag, 250 P. URL: <https://doi.org/10.33196/9783704691446>

видані молодими вченими – 0;

**Навчальних посібників – 7:**

- **Лазур Я.В., Манзюк В.В., Вашкович В.В., Лешанич Л.В.** Господарське право зарубіжних країн. Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2023. 40 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53770>
- **Манзюк В.В., Вашкович В.В., Лешанич Л.В.** Правові основи інвестиційної діяльності: Навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2023. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53771>
- **Вашкович В.В., Орлова О.С., Лешанич Л.В.** Антимонопольно-конкурентне законодавство: навчально-методичні рекомендації для студентів зі спеціальності «Право». Ужгород: УжНУ, 2023. 32 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53772>

- **Рошканюк В.М., Вашкович В.В.** Антимонопольно-конкурентне законодавство: навчально-методичні рекомендації для студентів зі спеціальності «Право». Ужгород: УжНУ, 2023. 32 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50994>
- **Рошканюк В.М., Манзюк В.В., Вашкович В.В.** Господарське право зарубіжних країн. Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2023. 40 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50995>
- **Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М.** Фінансове право: навчально-методичні матеріали. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2023. 25 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51469>
- **Орлова О.С.** Господарське право: навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 48 с.

в тому числі:

#### **видані молодими вченими – 3**

- Лазур Я.В., Манзюк В.В., Вашкович В.В., **Лешанич Л.В.** Господарське право зарубіжних країн. Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2023. 40 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53770>
- Манзюк В.В., Вашкович В.В., **Лешанич Л.В.** Правові основи інвестиційної діяльності: Навчально-методичний посібник для студентів юридичного факультету. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2023. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53771>
- Вашкович В.В., Орлова О.С., **Лешанич Л.В.** Антимонопольно-конкурентне законодавство: навчально-методичні рекомендації для студентів зі спеціальності «Право». Ужгород: УжНУ, 2023. 32 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/53772>

#### **Інші наукові видання:**

- **Yaroslav Lazur**, Yuliia Fetko, and Mariya Mendzhul Innovativeness of cross-border cooperation of higher education institutions of the Visegrad Group states and Ukraine: theoretic and legal basis: policy research / according to the general edition Dr.Sc., Prof. Yaroslav Lazur and Dr.Sc., Prof. Mariya Mendzhul. Uzhhorod. Publishing House: LLC RIC-U. 2023. 54 p.
- **Yaroslav Lazur**, Yuliia Fetko, and Mariya Mendzhul. Recommendations to the draft Law of Ukraine "On cross-border cooperation" (in the new version) registration number 6082: recommendations / according to the general edition Dr.Sc., Prof. Yaroslav Lazur and Dr.Sc., Prof. Mariya Mendzhul. Uzhhorod. Publishing House: LLC RIC-U. 2023. 11 p.

#### **6.2. Перелік статей (прізвища молодих вчених виділити). Повні дані про статті з веб-адресою електронної версії**

- кількість публікацій (статей) – 20

- опублікованих в Україні - 15;

1. **Рошканюк В.М.** Перспективні напрями інвестування пенсійних активів як фактор економічного розвитку України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 199-203. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.33>
2. **Рошканюк В.М.**, Нагорна О.О. Ціннісні орієнтації співробітників поліції як фактор плинності кадрів в Національній поліції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 76. Ч. 1 С. 250-254. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.1.39>
3. **Рошканюк В.М., Токунова А.В.** Роль концепції бізнесу і прав людини у досягненні цілей «зеленої» енергетичної трансформації в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 78. Ч.1 С. 281-285. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.45>
4. Гербут В. С., **Лазур Я. В.**, Шелевер Н. В. Забезпечення та захист права на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність крізь призму виконання рішень ЄСПЛ. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 674-678. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/160>

5. Шелевер Н.В., **Лазур Я.В.**, Гербут В.С. Проблемні питання виконавчого провадження під час дії воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №2. С. 652-655. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/156>
6. **Hretsa Y.V.** Application of the MLI Convention as a means of ensuring the constitutional obligation to pay taxes. *Конституційно-правові академічні студії*. № 1. 2023. С.6-13. URL: <https://doi.org/10.24144/2663-5399.2023.1.01>
7. **Манзюк В.В.**, Семерак О.С., Заборовський В.В. Контроль за використанням власності в практиці ЄСПЛ. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 2. С. 104-109. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.17>
8. Заборовський В.В., **Манзюк В.В.** Міжнародно-правові стандарти щодо боротьби з допінгом у професійному спорті. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2023. Вип. 76. Ч. 2. С. 220-226. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.35>
9. Заборовський В.В., **Манзюк В.В.**, Копча І.І. Співвідношення категорій «право» і «мораль» в контексті здійснення адвокатської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2023. Вип. 77. Ч. 2. С. 270-275. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.77.2.46>
10. **Орлова О.С.** Правове регулювання господарської діяльності в умовах цифровізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія *Право*. 2023. Вип. 77 ч.1 С. 195-201. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.1.31>
11. **Вашкович В.**, Попович Т., Топольницька М. Criteria for defining an armed conflict in international legal act. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2023. Вип. 78. Ч.1 С. 58-62 URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.8>
12. **Лешанич Л.В.**, Ціпкал А. М. Корупція в юридичній діяльності та шляхи боротьби з нею. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія *Право*. 2023. Вип. 78 ч.1 С. 110-115. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.17>
13. **Лешанич Л.В.** Досвід застосування фостерного виховання в деяких зарубіжних країнах. *Аналітично-порівняльне правознавство: електронне наукове видання*. 2023. №4. С. 152-155. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.24>
14. **Лешанич Л.В.**, Ціпкал А.М. Кадрове забезпечення у юридичній сфері: сучасні реалії. *Аналітично-порівняльне правознавство: електронне наукове видання*. 2023. №5. С. 157-160. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.26>
15. **Токунова А.В.** Соціальна складова міжнародної концепції вторинного ресурсокористування: перспективи правового розвитку в Україні. *Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни і повоєнного відновлення: збірник матеріалів II-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт / за заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд. Санченко А.Є., Градобоева Є.С., упоряд. Єршов В.В.* Київ: ВАІТЕ, 2023. С. 180-187.

- опублікованих за кордоном - 5;

1. Viktor I. Checherskiy, Andrianna Yu. Badyda, **Vadym M. Roshkanyuk**, Anatolii Yo. Herych Reproductive rights and implementation of the right to human life. *Wiad Lek*. 2023; 75(10):2531-2535. URL: <https://doi.org/10.36740/WLek202210140>
2. Kovnyi, Y., **Roshkanyuk, V. M.**, Panov, A. V., Vovk, M., & Dubova, K. (2023). Legal regulation of ethno-national policies (national minorities, indigenous peoples, multiculturalism): Regulación jurídica de las políticas etnonacionales (minorías nacionales, pueblos indígenas, multiculturalismo). *Cuestiones Políticas*, 41(77), 158-171. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.11>
3. Teremetskyi, V., Popovych, T., Matviichuk, A., **Tokunova, A.**, Syvytskyi, V., Chudyk, N. Sustainable development goal six: the right to water vs. public policy. *Lex Humana* (ISSN 2175-0947). 2023. 15(4). p. 458–475. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2822>
4. Shershениuk, O., Ovsianiuk-Berdanina, O., Serdiuk, O. **Tokunova, A.**, Marynovych, V. Business and enterprise development strategies from the standpoint of economic security in crisis

situations. *Ad alta*. 2023. 13(13/02-XXXVI). pp. 153–158. URL: <https://doi.org/10.33543/130236>.

5. **Токунова А.В.** Шляхи розвитку концепції бізнесу і прав людини в господарському законодавстві України. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права: журнал* / ГО «Гром. наук. орг. «Фундація публічно-правових ініціатив». Дніпро: Видавн. дім «Гельветика», 2022. Вип. 6. С. 170-176. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/344>.

- опублікованих у міжнародній наукометричній базі даних Scopus – 1

1. Viktor I. Checherskiy, Andrianna Yu. Badyda, **Vadym M. Roshkanyuk**, Anatolii Yo. Herych Reproductive rights and implementation of the right to human life. *Wiad Lek*. 2023;75(10):2531-2535. URL: <https://doi.org/10.36740/WLek202210140>

- опублікованих у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science – 3

1. Kovnyi, Y., **Roshkanyuk, V. M.**, Panov, A. V., Vovk, M., & Dubova, K. (2023). Legal regulation of ethno-national policies (national minorities, indigenous peoples, multiculturalism): Regulación jurídica de las políticas etnonacionales (minorías nacionales, pueblos indígenas, multiculturalismo). *Cuestiones Políticas*, 41(77), 158-171. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.11>
2. Teremetskiy, V., Popovych, T., Matviichuk, A., **Tokunova, A.**, Syvytskyi, V., Chudyk, N. Sustainable development goal six: the right to water vs. public policy. *Lex Humana* (ISSN 2175-0947). 2023. 15(4). p. 458–475. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2822>
3. Shersheniuk, O., Ovsianiuk-Berdanina, O., Serdiuk, O. **Tokunova, A.**, Marynovych, V. Business and enterprise development strategies from the standpoint of economic security in crisis situations. *Ad alta*. 2023. 13(13/02-XXXVI). pp. 153–158. URL: <https://doi.org/10.33543/130236>.

- опублікованих у міжнародній наукометричній базі даних для соціо-гуманітарних наук Copernicus – 4

1. Гербут В. С., **Лазур Я. В.**, Шелевер Н. В. Забезпечення та захист права на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність крізь призму виконання рішень ЄСПЛ. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 674-678. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/160>
2. Шелевер Н.В., **Лазур Я.В.**, Гербут В.С. Проблемні питання виконавчого провадження під час дії воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 652-655. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/156>
3. **Рошканюк В.М., Токунова А.В.** Роль концепції бізнесу і прав людини у досягненні цілей «зеленої» енергетичної трансформації в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 78. Ч.1 С. 281-285. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.45>
4. **Токунова А.В.** Шляхи розвитку концепції бізнесу і прав людини в господарському законодавстві України. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права: журнал* / ГО «Гром. наук. орг. «Фундація публічно-правових ініціатив». Дніпро: Видавн. дім «Гельветика», 2022. Вип. 6. С. 170-176. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/344>